Aan de leden

Datum
17 november 2025
Ons kenmerk
U202500028
Lbr. 25/055
Bijlage(n)
4

Onderwerp
Intrekkingen van vier modelverordeningen wegens van rechtswege vervallen

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Aanleiding

Bij het opschonen van onze modelverordeningen bleek dat voor vier modellen de wettelijke grondslag (in de toekomst) niet meer bestaat. Deze vier modellen zijn van rechtswege komen te vervallen en moeten daarom voor de duidelijkheid worden ingetrokken. In deze brief lichten wij toe om welke modellen het gaat.

Modelverordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen

De Modelverordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen is vervallen. Deze modelverordening was opgesteld met als doel nadere eisen te stellen ten aanzien van ruimte en inrichting van de peuterspeelzalen. Op 1 januari 2018 is de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in werking getreden. Peuterspeelzalen zijn met die wet onder kindercentra voor dagopvang geschaard en dit betekent dat peuterspeelzalen aan de vereisten voor de ruimte en inrichting van deze kindercentra in de wet moeten voldoen. Datgene wat in de Model Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen werd geregeld, is dus sinds 2018 wettelijk geregeld. Dat betekent dat de Model Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen op die datum van rechtswege is vervallen. Om er geen enkel misverstand over te laten bestaan dat deze verordening niet meer van toepassing is, is het advies deze in te trekken.

Model Bouwverordening

De Model Bouwverordening regelde twee onderwerpen: (1.) het tegengaan van bouwen op verontreinigde grond en (2.) het voorzien in welstandsadvisering. De grondslag voor de Model Bouwverordening was artikel 8 in Hoofdstuk II van de Woningwet. De Invoeringswet Omgevingswet schrapt Hoofdstuk II van de Woningwet. Deze wijziging is opgenomen in artikel 2.55 (Woningwet)

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

onder C, in Hoofdstuk 2 (Wijziging andere wetten) in de Invoeringswet omgevingswet van 12 februari 2020 (https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2020-172.html). Omdat de grondslag voor de Model Bouwverordening door deze wijziging is komen te vervallen en het met de bruidsschat onderdeel is geworden van het tijdelijk deel van het omgevingsplan, kan deze verordening worden ingetrokken.

De regels onder (1.) en (2.) worden op de volgende manier in de nieuwe regelgeving ondergebracht.

1. Bepalingen over bouwen op verontreinigde bodem gaan via de bruidsschat naar het omgevingsplan. Het Aanvullingsbesluit bodem regelt dit. Het Aanvullingsbesluit voegt beoordelingsregels en vergunningvoorschriften toe voor een omgevingsplanactiviteit over bouwen. Het gaat specifiek om de artikelen 22.29, 22.30 en 22.31 van de bruidsschat. Daarnaast komen er via het Aanvullingsbesluit bodem instructieregels in paragraaf 5.1.4.5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. De gemeente moet bij een wijziging van het omgevingsplan die instructieregels toepassen.
2. De gemeenteraad moet op grond van artikel 17.9 van de Omgevingswet opnieuw een welstandscommissie instellen. Deze wordt een gemeentelijke adviescommissie. De gemeente moet vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet in ieder geval een commissie instellen voor omgevingsplanactiviteiten voor gebouwde of aangelegde rijksmonumenten. Voor meer informatie over deze gemeentelijke adviescommissie verwijzen wij naar de handreiking Adviesstelsel voor omgevingskwaliteit(verwijst naar een andere website) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Model Exploitatieverordening

De Model Exploitatieverordening is per abuis niet eerder ingetrokken.
De grondslag voor de verordening was artikel 42 van de oude Wet op de ruimtelijke ordening. Deze wet is per 1 juli 2008 vervallen. Daarmee vervalt ook de grondslag voor de Exploitatieverordening van rechtswege.
Exploitatieverordeningen die onder de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) tot stand zijn gekomen, zijn gebaseerd op artikel 6.23 van de Wro. De nieuwe Wro en daarmee de rechtsgrond van deze verordeningen komt met de inwerkingtreding van de Omgevingswet eveneens te vervallen.
Wat in de Exploitatieverordening was geregeld, namelijk het regelen van grondexploitatieovereenkomsten in de gemeente, moet nu op grond van artikel 3.16 van de Omgevingswet geregeld worden in het omgevingsplan van de gemeente. Een gemeente moet regels over kostenverhaal opnemen in het omgevingsplan voor zover sprake is van aangewezen kostensoorten en activiteiten. De regeling voor kostenverhaal in de Omgevingswet is uitputtend bedoeld. Er is voor gemeenten dus geen mogelijkheid meer om hier regels over te stellen.
Wel bevat artikel 4.112 van de Omgevingswet een regeling voor grondexploitatieovereenkomsten die vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn gesloten. Hiervoor geldt een overgangsregeling zodat het oude recht blijft gelden, inclusief de oude exploitatieverordening.
Voor meer informatie verwijzen wij naar bijgaande website: Bestaande gemeentelijke verordeningen en het omgevingsplan | Informatiepunt Leefomgeving

Modelverordening elektronische kennisgeving

Deze modelverordening elektronische kennisgeving creëert de mogelijkheid om kennisgevingen uitsluitend elektronisch te publiceren. Het doel van deze verordening is om burgers effectief kennis te kunnen laten nemen van ontwerpbesluiten, definitieve besluiten, aanvragen en meldingen, via publicatie in het elektronisch gemeenteblad.

De grondslag voor deze verordening is, naast artikel 149 van de Gemeentewet, artikel 2:14 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dit artikel komt met de inwerkingtreding van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) op 1 januari 2026 echter te vervallen. Ook op dit moment heeft de huidige verordening geen meerwaarde meer. Voor zover het bij “berichten die niet tot een of meer geadresseerden zijn gericht” gaat om Awb-besluiten als bedoeld in artikel 2:14, eerste lid, van de Awb, voorziet de Bekendmakingswet al in publicatie in het elektronisch gemeenteblad (artikel 6 in samenhang met artikel 12 en artikel 2, achtste lid, van de Bekendmakingswet). Met andere woorden, datgene wat in artikel 1 van de modelverordening elektronische kennisgeving is geregeld, staat ook al in de Bekendmakingswet.

Voor zover het bij “berichten die niet tot een of meer geadresseerden zijn gericht” gaat om berichten die geen Awb-besluiten zijn, nu geregeld in artikel 2:14, tweede lid, van de Awb, wordt in de Bekendmakingswet en de Wmebv niets geregeld. De wetgever heeft in de wetsgeschiedenis bij de Wmebv ook gesteld dat dit niet nodig is en kan worden volstaan met een elektronische beschikbaarstelling *(*zie de MvT: Kamerstuk 35261, nr. 3 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen*)*.

Er is dus nu al geen noodzaak meer om de Verordening elektronische kennisgeving te handhaven, omdat de inhoud elders is geregeld. Daarnaast is er per 1 januari 2026 geen specifieke wettelijke grondslag meer om per verordening te regelen hoe de elektronische verzending van berichten die Awb-besluiten inhouden en niet tot een of meer geadresseerden zijn gericht geschiedt.

Bijlagen

Deze ledenbrief bevat 4 bijlagen:

Bijlage 1. Model raadsbesluit Intrekking Modelverordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen Opgemaakt voor publicatie, met toelichting.

Bijlage 2. Model raadsbesluit Intrekking Model Bouwverordening Opgemaakt voor publicatie, met toelichting.

Bijlage 3. Model raadsbesluit Intrekking Model Exploitatieverordening Opgemaakt voor publicatie, met toelichting.

Bijlage 4. Model raadsbesluit Intrekking Modelverordening elektronische kennisgeving Opgemaakt) voor publicatie, met toelichting.

Geconsolideerde teksten

De geconsolideerde teksten van de VNG-modellen (met de bijbehorende toelichtingen) zijn te raadplegen via Kennisbank Decentrale Regelgeving (www.decentraleregelgeving.nl). De VNG modelverordeningen (zonder de toelichtingen) staan ook in Modellen Decentrale Regelgeving (https://puc.overheid.nl/mdr/).

Meer informatie
Met inhoudelijke vragen en vragen over de modelverordening kunt u terecht bij het informatiecentrum van de VNG (070-373 8393 of e-mail: info@vng.nl).

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

dr. mr. L.K. Geluk
Algemeen directeur

Leeswijzer modelbepalingen

- […] of [**iets**] = door gemeente in te vullen.

Model Raadsbesluit intrekking Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen

Besluit van de raad van de gemeente [naam gemeente] tot intrekking van de [citeertitel Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen] [naam gemeente en eventueel jaartal]

De raad van de gemeente [**naam gemeente**];
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van [**datum en nummer**];
gelet op de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk (2018);

besluit:

Artikel I. Intrekking oude verordening

De [**citeertitel verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen**] wordt ingetrokken.

Artikel II. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op [**datum**] en werkt terug tot en met 1 januari 2018.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van [**datum**].

De voorzitter,
De griffier,

Toelichting

De [**citeertitel Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen**] is per abuis tot op heden als verordening beschikbaar geweest.

Op 1 augustus 2010 trad de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (hierna: de Wet) in werking. Eén van de onderliggende doelstellingen van deze wet was om de regelgeving over peuterspeelzalen te harmoniseren met de kinderdagopvang. In de Wet waren minimum kwaliteitseisen voor peuterspeelzalen vastgelegd, en was aan de minister de bevoegdheid gegeven aanvullende regelgeving voor de kwaliteit in een Algemene maatregel van bestuur vast te leggen.

In het Convenant kwaliteit peuterspeelzaalwerk (9 november 2009, hierna: het Convenant) waren kwaliteitseisen voor de houders van peuterspeelzalen nader uitgewerkt. De eisen in het Convenant hebben als uitgangspunt gediend voor de Beleidsregels kwaliteit peuterspeelzalen van de minister van OCW. Omdat in deze Beleidsregels geen eisen waren opgenomen ten aanzien van ruimte en inrichting van peuterspeelzalen, was de [**citeertitel verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen**] opgesteld. In deze verordening was aansluiting gezocht bij het Convenant en bij de Beleidsregels kwaliteit peuterspeelzalen.

Op 1 januari 2018 is de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in werking getreden. Peuterspeelzalen werden toen kindercentra voor dagopvang en voor hen gelden vanaf dat moment dezelfde wettelijke eisen als voor de ruimte en inrichting van andere vormen van dagopvang. Datgene wat in de nu in te trekken verordening werd geregeld is dus sinds 2018 wettelijk geregeld. Dat betekent dat de [**citeertitel Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen**] van rechtswege is vervallen op grond van artikel 122 van de Gemeentewet en voor de duidelijkheid kan worden ingetrokken met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2018.

Leeswijzer modelbepalingen

- [**...**] of [**iets**] = door gemeente in te vullen.

Model Raadsbesluit intrekking Bouwverordening

Besluit van de raad van de gemeente [naam gemeente] tot intrekking van de [citeertitel Bouwverordening]

De raad van de gemeente [**naam gemeente**];
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van [**datum en nummer**];
gelet op de artikel 2.55 (Woningwet) onder C, in Hoofdstuk 2 (Wijziging andere wetten) in de Invoeringswet omgevingswet;

besluit:

Artikel I. Intrekking oude verordening

De [**citeertitel Bouwverordening**] wordt ingetrokken.

Artikel II. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op [**datum**].

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van [**datum**].

De voorzitter,
De griffier,

Toelichting

De [**citeertitel Bouwverordening**] regelde twee onderwerpen: (1.) het tegengaan van bouwen op verontreinigde grond en (2.) het voorzien in welstandsadvisering. De grondslag voor de [**citeertitel Bouwverordening**] was artikel 8 in Hoofdstuk II van de Woningwet. De Invoeringswet Omgevingswet schrapt Hoofdstuk II van de Woningwet. Deze wijziging is opgenomen in artikel 2.55 (Woningwet) onder C, in Hoofdstuk 2 (Wijziging andere wetten) in de Invoeringswet omgevingswet van 12 februari 2020 (https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2020-172.html). Omdat de grondslag voor de [**citeertitel Bouwverordening**] door deze wijziging is komen te vervallen en het met de bruidsschat onderdeel is geworden van het tijdelijk deel van het omgevingsplan, vervalt deze verordening van rechtswege, en kan daardoor worden ingetrokken. .

De regels onder (1.) en (2.) worden op de volgende manier in de nieuwe regelgeving ondergebracht.

1. Bepalingen over bouwen op verontreinigde bodem gaan via de bruidsschat naar het omgevingsplan. Het Aanvullingsbesluit bodem regelt dit. Het Aanvullingsbesluit voegt beoordelingsregels en vergunningvoorschriften toe voor een omgevingsplanactiviteit over bouwen. Het gaat specifiek om de artikelen 22.29, 22.30 en 22.31 van de bruidsschat. Daarnaast komen er via het Aanvullingsbesluit bodem instructieregels in paragraaf 5.1.4.5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. De gemeente moet bij een wijziging van het omgevingsplan die instructieregels toepassen.
2. De gemeenteraad moet op grond van artikel 17.9 van de Omgevingswet opnieuw een welstandscommissie instellen. Deze wordt een gemeentelijke adviescommissie. De gemeente moet vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet in ieder geval een commissie instellen voor omgevingsplanactiviteiten voor gebouwde of aangelegde rijksmonumenten.
   Voor meer informatie over deze gemeentelijke adviescommissie verwijzen wij naar de handreiking Adviesstelsel voor omgevingskwaliteit(verwijst naar een andere website) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Leeswijzer modelbepalingen

- [**…**] of [**iets**] = door gemeente in te vullen.

Model Raadsbesluit intrekking Exploitatieverordening

Besluit van de raad van de gemeente [naam gemeente] tot intrekking van de [citeertitel Exploitatieverordening] [naam gemeente en eventueel jaartal]

De raad van de gemeente [**naam gemeente**];
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van [**datum en nummer**];
gelet op het vervallen van artikel 42 van de Wet op de ruimtelijke ordening en het daarmee ontbreken van een wettelijke grondslag voor de [**citeertitel Exploitatieverordening**];

besluit:

Artikel I. Intrekking oude verordening

De [**citeertitel Exploitatieverordening**] wordt ingetrokken.

Artikel II. Overgangsrecht, inwerkingtreding

1. Voor grondexploitatieovereenkomsten die vóór inwerkingtreding van Omgevingswet zijn gesloten blijft het recht gelden zoals dat vóór de inwerkingtreding van die wet gold, inclusief de [**citeertitel Exploitatieverordening**].
2. Dit besluit treedt in werking op [**datum**] en werkt terug tot en met 1 juli 2008.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van [**datum**].

De voorzitter,
De griffier,

Toelichting

De [**citeertitel Exploitatieverordening**] is per abuis niet eerder ingetrokken.

De grondslag voor de verordening was artikel 42 van de oude Wet op de ruimtelijke ordening. Deze wet is per 1 juli 2008 vervallen. Daarmee vervalt ook de [**citeertitel Exploitatieverordening**] van rechtswege.

Exploitatieverordeningen die onder de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) tot stand zijn gekomen, zijn gebaseerd op artikel 6.23 Wro. De nieuwe Wro en daarmee de rechtsgrond van deze verordeningen komt met de inwerkingtreding van de Omgevingswet eveneens te vervallen.

Wat in de Exploitatieverordening was geregeld, namelijk het regelen van grondexploitatieovereenkomsten in de gemeente, moet nu op grond van artikel 3.16 van de Omgevingswet geregeld worden in het omgevingsplan van de gemeente. Een gemeente moet regels over kostenverhaal opnemen in het omgevingsplan voor zover sprake is van aangewezen kostensoorten en activiteiten. De regeling voor kostenverhaal in de Omgevingswet is uitputtend bedoeld. Er is voor gemeenten dus geen mogelijkheid meer om hier regels over te stellen.

Wel bevat artikel 4.112 van de Omgevingswet een regeling voor grondexploitatieovereenkomsten die vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn gesloten. Hiervoor geldt een overgangsregeling zodat het oude recht blijft gelden, inclusief de oude exploitatieverordening. Artikel II, eerste lid bevat daarom een overgangsbepaling die hierbij aansluit.

Leeswijzer modelbepalingen

- [**…**] of [**iets**] = door gemeente in te vullen.

Model Raadsbesluit intrekking Verordening elektronische kennisgeving

Besluit van de raad van de gemeente [naam gemeente] tot intrekking van de [citeertitel Verordening elektronische kennisgeving] [naam gemeente en eventueel jaartal]

De raad van de gemeente [**naam gemeente**];
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van [**datum en nummer**];
gelet op de voorgenomen wijziging Algemene wet bestuursrecht; de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (1 januari 2026) en de Bekendmakingswet (2024);

besluit:

Artikel I. Intrekking oude verordening

De [**citeertitel verordening elektronische kennisgeving**] wordt ingetrokken.

Artikel II. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op [**datum**].

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van [**datum**].

De voorzitter,
De griffier,

Toelichting

De [**citeertitel verordening elektronische kennisgeving**] creëert de mogelijkheid om kennisgevingen uitsluitend elektronisch te publiceren. Het doel van deze verordening is om burgers effectief kennis te kunnen laten nemen van ontwerpbesluiten, definitieve besluiten, aanvragen en meldingen, via publicatie in het elektronisch gemeenteblad.

De grondslag voor deze verordening is, naast artikel 149 van de Gemeentewet, artikel 2:14 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dit artikel komt met de inwerkingtreding van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) op 1 januari 2026 echter te vervallen. Ook op dit moment heeft de huidige verordening geen meerwaarde meer. Voor zover het bij “berichten die niet tot een of meer geadresseerden zijn gericht” gaat om Awb-besluiten als bedoeld in artikel 2:14, eerste lid, van de Awb, voorziet de Bekendmakingswet al in publicatie in het elektronisch gemeenteblad (artikel 6 in samenhang met artikel 12 en artikel 2, achtste lid, van de Bekendmakingswet). Met andere woorden, datgene wat in artikel 1 van de [**citeertitel verordening elektronische kennisgeving**] is geregeld, staat ook al in de Bekendmakingswet.

Voor zover het bij “berichten die niet tot een of meer geadresseerden zijn gericht” gaat om berichten die geen Awb-besluiten zijn, nu geregeld in artikel 2:14, tweede lid, van de Awb, wordt in de Bekendmakingswet en de Wmebv niets geregeld. De wetgever heeft in de wetsgeschiedenis bij de Wmebv ook gesteld dat dit niet nodig is en kan worden volstaan met een elektronische beschikbaarstelling (zie de MvT: Kamerstuk 35261, nr. 3 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen).

Er is dus nu al geen noodzaak meer om de [**citeertitel Verordening elektronische kennisgeving**] te handhaven, omdat de inhoud elders is geregeld. Daarnaast is er per 1 januari 2026 geen specifieke wettelijke grondslag meer om per verordening te regelen hoe de elektronische verzending van berichten die Awb-besluiten inhouden en niet tot een of meer geadresseerden zijn gericht geschiedt.